

Vlaamse Regering

Viceminister-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand

## Conceptnota aan de Vlaamse Regering

**Betreft:** Een concept van beleid met betrekking tot open data

### 1. Inleiding

Al sinds enkele jaren stellen nationale, lokale en regionale overheden hun data ter beschikking aan burgers, verenigingen en bedrijven. Koplopers hierin waren de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk, die daarvoor uiterst toegankelijke en vraaggerichte websites oprichtten.<sup>1</sup> De beleidskeuze om open data ter beschikking te stellen, wordt inmiddels wereldwijd overgenomen. In Europa namen bijvoorbeeld Duitsland, Frankrijk en Nederland daartoe initiatieven; wereldwijd zijn onder meer Canada en Australië het vermelden waard.<sup>2</sup> Ook de Europese Commissie stelt in toenemende mate haar eigen data open, in navolging van de PSI-richtlijn<sup>3</sup> van 17 november 2003. Een herziening van deze richtlijn is onderdeel van de Digitale Agenda voor Europa.<sup>4</sup>

In december 2010 organiseerde de Vlaams minister van Bestuurszaken de **ViA rondetafel i-vlaanderen** over open overheid en ICT.<sup>5</sup> Centraal stond de vraag naar de wijze waarop de overheid meer open, participatief en transparant kan handelen en hoe ICT hiertoe een bijdrage kan leveren. Deelnemers waren burgers, bedrijven, het middenveld en ambtenaren. Een van de belangrijkste conclusies was dat de deelnemers zeer sterk vragende partij waren om meer overheidsdata open te maken.<sup>6</sup>

<sup>1</sup> Zie <http://data.gov> en <http://data.gov.uk>

<sup>2</sup> Zie voor een overzicht <http://www.data.gov/opendatasites#mapanchor>

<sup>3</sup> Europese richtlijn 2003/98/EG (17 november 2003) betreffende hergebruik van overheidsinformatie ("Directive on Re-use of Public Sector Information")

<sup>4</sup> Zie [http://ec.europa.eu/information\\_society/digital-agenda/scoreboard/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/scoreboard/index_en.htm)

<sup>5</sup> Zie <http://www.vlaandereninactie.be/nlapps/docs/default.asp?fid=337>

<sup>6</sup> Zie <http://ikdoe.vlaandereninactie.be/nieuws/rondetafel-i-vlaanderen-wil-meer-open-data/>

Deze conceptnota bevat een beknopt overzicht van de beleidscontext op Europees zowel als Vlaams niveau, alsook de voor open data relevante regelgeving. Nadien wordt gedefinieerd wat open data is en waarom open data belangrijk is. Tot slot volgt een eerste aanzet van visie, strategische doelstellingen en plan van aanpak (als bijlage) om met open data aan de slag te gaan.

## 2. Beleidscontext

De huidige beleidscontext schept duidelijke mogelijkheden om als overheid met open data aan de slag te gaan, zowel binnen internationale als nationale en regionale context

### 2.1. *Europa*

De Europese Commissie heeft in maart 2010 het startsein gegeven voor de **Europa 2020-strategie**<sup>7</sup>, die de EU uit de crisis moet helpen en de economie van de EU moet toerusten voor de komende tien jaar. Eén van de zeven belangrijkste initiatieven van deze strategie is de **Digitale Agenda voor Europa**, die informatie- en communicatietechnologieën (ICT) wil inzetten in het behalen van de 2020-doelstellingen<sup>8</sup>

De voor open data relevante thema's van de Digitale Agenda zijn een digitale eengemaakte markt (inclusief het openen van de toegang tot informatie), interoperabiliteit en standaarden, digitale inclusie en ICT als facilitator van maatschappelijke baten (milieu, gezondheidszorg, culturele diversiteit en creatieve inhoud, e-overheid, mobiliteit)

De Digitale Agenda wil open data en hergebruik van overheidsinformatie maximaal faciliteren om te komen tot een eengemaakte digitale markt en het verschaffen van toegang tot inhoud. Voor open data definieert de Digitale Agenda deze acties<sup>9</sup>.

- Actie 003 *Herziening van de Richtlijn hergebruik overheidsinformatie*
- Actie 006 *Herziening van de Richtlijn Auteursrecht*
- Actie 012 *Sleutelactie Herziening van de Richtlijn bescherming Persoonsgegevens*

Interoperabiliteit en standaarden (*'pillar 2 – Interoperability and standards'*) worden aangezien als een belangrijke randvoorwaarde om met open data aan de slag te gaan en een Europese digitale eengemaakte markt uit te bouwen

### 2.2. *Vlaanderen*

Ook in Vlaanderen bestaat een beleidskader voor het beschikbaar stellen van open data. Dit beleidskader is organisch gegroeid vanuit verscheidene regelgevende initiatieven (decreet openbaarheid van bestuur, decreet hergebruik overheidsinformatie, GDI-decreet) (zie hoofdstuk 3). In wat volgt beperken we ons tot de relevante tekstdelen in de **beleidsnota's 2009-2014** voor de beleidsdomeinen DAR en BZ. Tot slot wordt open data ook gekaderd binnen het **meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid**<sup>10</sup> (MJP SO) goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 4 februari 2011, en wordt verwezen naar de resultaten van de **ViA rondetafel i-vlaanderen, de Vlaamse overheid interactief** (17 december 2010) en het **CITADEL Statement**.

<sup>7</sup> [http://ec.europa.eu/europe2020/index\\_nl.htm](http://ec.europa.eu/europe2020/index_nl.htm)

<sup>8</sup> [http://ec.europa.eu/information\\_society/digital-agenda/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/index_en.htm)

<sup>9</sup> [http://ec.europa.eu/information\\_society/digital-agenda/scoreboard/docs/101actionsoverviewtable.pdf](http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/scoreboard/docs/101actionsoverviewtable.pdf)

<sup>10</sup> [http://www.vlaandereninactie.be/nl/apps/data/docattachments/Meerjarenprogramma\\_Slagkrachtige\\_overheid.pdf](http://www.vlaandereninactie.be/nl/apps/data/docattachments/Meerjarenprogramma_Slagkrachtige_overheid.pdf)

(beleidsnota DAR, blz. 65, punt 7 2) "De nieuwe ontwikkeling op het vlak van internettechnologie stelt individuen en kleine groepen in staat om zich laagdrempelig te organiseren en biedt hen ook de mogelijkheid om **open data** te hergebruiken en op die manier verrijkte inhoud te creëren [...] Aan de andere kant kan de overheid als open overheid werk maken van het **openstellen van bepaalde van haar databronnen** zodat creatieve burgers, organisaties of bedrijven die innovatief kunnen hergebruiken "

"Echt waardevolle en interactieve contacten vergen ook **openheid van de overheid(sinformatie)** en een innovatief gebruik van media. De Vlaamse overheid wil duidelijk een **open en transparante overheid** zijn. In haar eindrapport stelt de Commissie Efficiënte en Effectieve overheid terecht dat 'het essentieel is dat de samenleving eigenaarschap heeft van haar overheid; de graad van openheid staat daarmee in sterke correlatie'. De evolutie van internettechnologie en van mobiele technologie biedt mogelijkheden om dankzij openheid meerwaarde te bieden aan de contacten tussen de overheid en haar burgers. Zo moet de informatie die de afdeling Contactpunt Vlaamse Infolijn verzamelt en ontsluit via haar eigen overheidskanalen bijvoorbeeld bestaan uit **open data**, die ook gebruikt kunnen worden voor en door burgers. Op die manier kan een burger een meerwaarde bieden aan de informatie en gegevens van de overheid (door feedback of signalen te geven of door eigen data toe te voegen) "

"De Commissie Efficiënte en Effectieve overheid schrijft in haar eindrapport dat 'de administraties in Vlaanderen radicaal en strategisch moeten kiezen voor een **digitale overheid**'."

"Het inventariseren en koppelen van alle authentieke databronnen van de Vlaamse overheid (en andere overheden) schept kansen voor [...] het gebruik van **open data**."

(beleidsnota BZ, blz. 6, punt 5 en blz. 43-44, punt 5 4 1) "Een efficiënte overheid valt of staat met het beheer en de kwaliteit van haar informatie. Ik wil informatiebronnen en -stromen optimaal inrichten zodat de overheid **vlot data kan delen, vinden, begrijpen, raadplegen en publiceren** "

"Ik wil een **beleidskader** opstellen om het beheer van informatie binnen de Vlaamse overheid efficiënt en effectief te regelen [ ] De strategische aansturing van dit beleid komt in handen van het CAG, dat moet inspelen op de rapporteringsnoden van de regering en het parlement, de nood aan ontsluiting van authentieke bronnen moet signaleren, **gegevensdeling over de entiteits- en bestuursgrenzen heen** moet stimuleren [ ]"

"Het gebruik van **open standaarden** kan een enorme troef zijn bij het delen en bewaren van informatie. Ik zal het gebruik ervan bij de Vlaamse overheid stimuleren."

Het **meerjarenprogramma Slagkrachtige Overheid** omvat een visie, waarden, strategische doelstellingen en sleutelprojecten. Open data sluit aan bij strategische doelstelling 4 van het meerjarenprogramma (blz. 18)

"De Vlaamse overheid verbetert haar oplossingsvermogen ten aanzien van maatschappelijke uitdagingen. In combinatie met een verbeterde verantwoording verhoogt

*zij daardoor het vertrouwen en de tevredenheid van burgers, organisaties en bedrijven "*

Met de vierde strategische doelstelling van het meerjarenprogramma wordt ingezet op meer oplossingsgericht denken om maatschappelijke problemen en uitdagingen resultaatgericht aan te pakken. Daarnaast wordt ook ingezet op het bevorderen van een transparante en open overheid die verantwoording aflegt over de wijze waarop middelen worden ingezet en acties worden ondernomen.

Tijdens de **ViA rondetafel i-vlaanderen** (17 december 2010) kwam het thema open data uitdrukkelijk aan bod. Tijdens deze rondetafel werd met burgers, bedrijven en maatschappelijk middenveld overleg gepleegd hoe de overheid meer open, participatief en transparant kan ageren en hoe ICT hiertoe een bijdrage kan leveren. Hierna volgt de conclusie van i-vlaanderen met betrekking tot open data<sup>11</sup>:

*"Een belangrijk (zo niet het belangrijkste) inhoudelijk thema op de ViA rondetafel i-vlaanderen was open data. Alle werkgroepen vragen om meer 'open data', al stellen zich een aantal duidelijke randvoorwaarden. Onder meer een verantwoorde omgang met privacygevoelige gegevens blijft een belangrijke randvoorwaarde om als overheid met open data aan de slag te kunnen. Er zal moeten onderzocht worden hoe in samenwerking met de Federale overheid, en eventueel ook andere overheden binnen en buiten Vlaanderen, de eerste stappen richting open data kunnen gezet worden. De Europese regelgeving (EU-richtlijn 'hergebruik van overheidsinformatie', EU-richtlijn 'infrastructuur voor ruimtelijke informatie' (INSPIRE)) en Vlaamse regelgeving (decreet 'hergebruik van overheidsinformatie') moeten de basis vormen om met open data meer aan de slag te gaan."*

Het **eindrapport i-vlaanderen** met beknopt verslag, evaluatie van de gevolgde methodiek, conclusies en vervolgstappen is september 2011 als mededeling aan de Vlaamse Regering bezorgd.

We verwijzen eveneens naar het **CITADEL Statement**<sup>12</sup> opgesteld tijdens een Europese conferentie over lokaal e-government op initiatief van CORVE in de loop van december 2010. Aanwezigen uit 20 Europese lidstaten stelden daar een actieplan op om een praktische vertaling te maken van de verklaring van Malmö.<sup>13</sup> Een van de belangrijke pijlers van dit actieprogramma is het beschikbaar stellen van open data door bovenlokale overheden, zodat kleinschalige initiatieven op lokaal vlak hierop geënt kunnen worden. De verklaring kreeg de nadrukkelijke steun van veel Europese organisaties en bedrijven die willen meewerken aan de uitvoering van dit plan.

Tot slot is er de conceptnota met betrekking tot de oprichting van de DAB informatie Vlaanderen die de Vlaamse Regering goedkeurde op 22/07/2011. Deze instelling bundelt de verscheiden diensten binnen de Vlaamse overheid die zich vandaag bezig houden met informatie- en procesbeheer, evenals het beheer van het ICT-outsourcingscontract en zal dit alles op een klantgerichte en klantgestuurde manier aanpakken. Ze zal nauw samenwerken met het AGIV, zal de Vlaamse Dienstenintegrator onder haar werking hebben en een belangrijke speler zijn in dit verhaal.

<sup>11</sup> Eindrapport i-vlaanderen, juni 2011, blz. 5

<sup>12</sup> Zie <http://www.corve.be/citadel/index.php>

<sup>13</sup> <http://www.egov2009.se/wp-content/uploads/Ministerial-Declaration-on-eGovernment.pdf>

### **3. Regelgeving**

Relevant voor open data is de Europese, federale en Vlaamse regelgeving met betrekking tot openbaarheid van bestuur (3.1), hergebruik van overheidsinformatie (3.2), geografische data-infrastructuur (GDI / INSPIRE, 3.3) en elektronisch bestuurlijk gegevensverkeer (e-government) (3.4)

#### ***3.1. Openbaarheid van bestuur***

Elke overheid in Vlaanderen is verplicht om haar burgers zo goed mogelijk te informeren. De Vlaamse overheid, de provincies, gemeentebesturen, OCMW's en andere besturen moeten duidelijke informatie geven over hun beleid en over hun dienstverlening. Ook op het internet is er steeds meer informatie van overheden te vinden. Burgers hebben ook het recht om alle informatie waarover overheden beschikken, op te vragen. Het kan ook gebeuren dat burgers een document van een overheid willen inkijken, bijvoorbeeld het milieurapport van een bedrijf in uw buurt of een dossier over de aanleg van een weg.

Het inzagerecht in bestuursdocumenten wordt geregeld door het decreet van 26 maart 2004 betreffende de openbaarheid van bestuur<sup>14</sup>. Deze principes werden voor het eerst opgenomen in de Conventie van Aarhus (1998) en worden bevestigd in het juridisch bindende Verdrag van datzelfde jaar betreffende de toegang tot officiële bestuursdocumenten, dat de Vlaamse Regering ondertekend heeft.

In principe zijn **alle bestuursdocumenten openbaar**. Burgers kunnen ze inkijken, er meer uitleg over vragen of er een kopie van krijgen. De overheid bestuurt immers in alle openheid. Er zijn echter een aantal uitzonderingen, zoals de bescherming van de persoonlijke levenssfeer of het economische belang.

Decreet en bijbehorend uitvoeringsbesluit geven aan dat alle bestuursdocumenten binnen de Vlaamse overheid in principe openbaar zijn. Dit geldt als belangrijke randvoorwaarde om met open data aan de slag te gaan.

#### ***3.2. Hergebruik van overheidsinformatie***

Als gevolg van de Europese PSI-richtlijn 2003/98/EG (17 november 2003) betreffende het hergebruik van overheidsinformatie en de wet tot omzetting van de richtlijn 2003/98/EG<sup>15</sup> (7 maart 2007) bekrachtigde de Vlaamse Regering op 18 april 2007 het decreet betreffende het hergebruik van overheidsinformatie<sup>16</sup> (BS 23 juli 2009).

Op basis van het decreet hergebruik van overheidsinformatie kan elke bestuursinstantie in Vlaanderen autonoom beslissen of bestuursdocumenten waarover ze beschikt, vrijgegeven wordt voor hergebruik. Hergebruik is toegestaan voor zowel commerciële als niet commerciële doeleinden en het is aanbevolen om de bestuursdocumenten zoveel mogelijk elektronisch ter beschikking te stellen.

<sup>14</sup> <http://www3.vlaanderen.be/openbaarheid/index.php>

<sup>15</sup> <http://www.simplification.fgov.be/showpage.php?iPageID=721&sLangCode=NL>

<sup>16</sup> <http://communicatie.vlaanderen.be/nlapps/docs/default.asp?id=221>

Dit vormt een solide basis voor de Vlaamse overheid om met open data aan de slag te gaan. Belangrijk is hier dat hergebruik van bestuursdocumenten mogelijk wordt zowel voor commerciële als niet-commerciële doeleinden.

### **3.3. Geografische Data Infrastructuur (GDI)**

Sinds 15 mei 2007 is de Europese kaderrichtlijn INSPIRE (Infrastructure for Spatial Information in the European Community) in werking getreden<sup>17</sup> Doel van de richtlijn en de bijbehorende uitvoeringsbepalingen is het creëren van een Europese infrastructuur voor geografische informatie ter ondersteuning van het beleidsveld **milieu** in de breedste zin van het woord.

INSPIRE wil een hefboom zijn voor alle (bestuurs)instanties opdat zij **geografische informatie** op orde brengen of geografische informatie meer gaan gebruiken en hierdoor het grondgebonden beleid efficiënt en effectief laten verlopen. Standaardisatie, harmonisering en professionalisering van de dienstverlening zijn centrale begrippen in de richtlijn, waardoor internationale data-uitwisseling vlotter moet verlopen. Overheden moeten onderling beter samenwerken opdat de kwaliteit van het beleid en de dienstverlening zou kunnen toenemen door de beschikbaarheid van eenduidige en actuele informatie, voor een betere kwaliteit van het beleid en de dienstverlening.

De INSPIRE-richtlijn is een Europese kaderrichtlijn die alle lidstaten moeten omzetten in eigen regelgeving. Voor Vlaanderen resulteerde dit in het decreet van 20 februari 2009 betreffende de Geografische Data-infrastructuur Vlaanderen, ofwel het GDI-decreet. Dit decreet vervangt het vroegere GIS-decreet van 17 juli 2000. Het GDI-decreet gaat echter verder dan een loutere omzetting van de INSPIRE-richtlijn. Het bouwt voort op de ervaringen van het GIS-decreet, vervangt het samenwerkingsverband GIS-Vlaanderen door GDI-vlaanderen en voert het concept 'authentieke geografische gegevensbronnen' in.

Ook INSPIRE en het GDI-decreet<sup>18</sup> en uitvoeringsbesluiten<sup>19</sup> vormen een solide basis voor de Vlaamse overheid om met open data aan de slag te gaan. De regelgeving is weliswaar beperkt tot geografische informatie voor het beleidsveld milieu maar open data uit andere beleidsvelden kan verrijkt worden door deze te koppelen aan geografische data

### **3.4. Elektronisch bestuurlijk gegevensverkeer (e-government)**

Het wettelijke kader voor gebruik van gegevens door de overheid in Vlaanderen wordt vastgelegd in het Decreet betreffende het elektronisch bestuurlijke gegevensverkeer.<sup>20</sup> Hierin passen de principes van eenmalige gegevensopvraging ("*vraag niet wat je al weet*"), authentieke gegevensbronnen en maximale gegevensdeling tussen administraties. Het decreet en de uitvoeringsbesluiten<sup>21</sup> regelen verder de

<sup>17</sup> <http://inspire.jrc.ec.europa.eu/>

<sup>18</sup> <http://www.agiv.be/gis/organisatie/?artid=832>

<sup>19</sup> <http://www.agiv.be/gis/organisatie/?artid=1094>

<sup>20</sup> Zie decreet [http://www.corve.be/docs/juridisch/egov\\_decreet.pdf](http://www.corve.be/docs/juridisch/egov_decreet.pdf) en uitvoeringsbesluit [http://www.corve.be/docs/juridisch/E\\_GOV\\_decreet\\_BVR.pdf](http://www.corve.be/docs/juridisch/E_GOV_decreet_BVR.pdf)

<sup>21</sup> Zie [http://www.corve.be/docs/juridisch/E\\_GOV\\_decreet\\_BVR\\_VEILIGHEID.pdf](http://www.corve.be/docs/juridisch/E_GOV_decreet_BVR_VEILIGHEID.pdf)

nodige garanties voor de beveiliging van privacygevoelige gegevens van personen en bedrijven

De fundamentele doelstelling van dit decreet is niet dadelijk het publiek openstellen van deze gegevens zoals eerder aangegeven, hoewel volgens het principe van openbaarheid van bestuur burger en bedrijf wel recht hebben op inzage en aanbren- gen van correcties.

Anderzijds beoogt het decreet de ondersteuning en de realisatie van het Europese 'i2010 eGovernment Action Plan' (2005).<sup>22</sup> Dit vijfjarenplan werd opgesteld ter uitvoe- ring van de Ministersconferentie in Manchester<sup>23</sup> van dat jaar. De eerder vermelde Europa-2020 strategie, de Digitale Agenda voor Europa en de verklaring van Malmö (2009) zijn de Europese uitvoering en opvolgers van het i2010-programma.

#### **4. Wat is open data?**

*"Open data is the digital application of democracy  
and will fuel a major share of growth and job creation"  
(S. Naudet, ETALAB<sup>24</sup>)*

De Vlaamse overheid wil een open overheid zijn.<sup>25</sup> Een **open overheid** is transpa- rant en participatief en wil samen met burgers en bedrijven werken aan een beter beleid en kwaliteitsvolle dienstverlening. Open overheid impliceert ook het beschik- baar stellen van (niet-persoonsgebonden) overheidsgegevens.

*"A government is open when it opens its data and creates avenues for citizens and other stakeholders to reach out and provide comments and suggestions"*<sup>26</sup>

In mensentaal gaat open data over het beschikbaar stellen van **niet- persoonsgebonden** overheidsgegevens in voor iedereen leesbare formats. Open data is **openbaar, elektronisch beschikbaar** en maakt gebruik van **open stan- daarden**, zowel voor het aanbieden (open formats) als het ontsluiten (open API's<sup>27</sup>) van gegevens.

Open data draagt in essentie bij tot drie doelstellingen. Het openstellen van data geeft aanleiding tot een hogere transparantie met betrekking tot de werking van de overheid. Meer gegevens zijn beschikbaar en raadpleegbaar door het grote publiek.

---

<sup>22</sup> [http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM\\_2006\\_0173\\_FIN\\_NL\\_PDF](http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM_2006_0173_FIN_NL_PDF)

<sup>23</sup> <http://www.epractice.eu/files/media/media2213.pdf>

<sup>24</sup> ETALAB – Extraterrestrial Architectural Laboratory, zie [http://www.etalab.com/etalab\\_flash.html](http://www.etalab.com/etalab_flash.html)

<sup>25</sup> Zie beleidsnota DAR 2009-2014, blz. 65

<sup>26</sup> GARTNER, How do open government and government 2.0 relate to each other?, blz. 3, ID number G00205907

<sup>27</sup> Ontwikkelaars willen (toegang tot) open data onder de vorm van open API-protocollen, niet enkel be- standen. Of zoals de conclusie luidde van de aanwezigen tijdens het Apps for Ghent open data event (14 mei 2011): "give us data sets with an API, not just data files!"



Open data draagt ook bij tot een hogere efficiëntie zowel binnen als buiten de overheid. Overheidsdiensten, burgers en bedrijven maken de juiste keuzes in functie van het door hen gewenste resultaat. Een derde doelstelling heeft te maken met innovatie. Hergebruik van datasets zal aanleiding geven tot nieuwe en vernieuwende producten en diensten, zowel in functie van commerciële als niet-commerciële doeleinden.

Het wegnemen van de knelpunten met betrekking tot hergebruik van overheidsinformatie zal volgens AGORIA ICT<sup>28</sup> de verdere uitbouw van een Vlaamse kennis-economie stimuleren, en bijgevolg ook aanleiding geven tot economische groei, kostenreductie en innovatieve dienstverlening aan burgers en bedrijven. Hergebruik van overheidsinformatie vertegenwoordigt binnen de Europese Unie een directe economische waarde van 27 miljard € (directe effecten). Indien ook de indirecte effecten in rekening worden gebracht is sprake van 40 tot 140 miljard euro. Open data kan er in belangrijke mate toe bijdragen om deze baten effectief te realiseren.

## **5. Open data voor een transparante, efficiënte en innovatieve overheid**

Als openbare instanties werken overheden met middelen die toebehoren aan de maatschappij. De data die zij creëren behoren dan ook toe aan de maatschappij. Burgers moeten de mogelijkheid krijgen om zelf relevante data te doorzoeken en nieuwe inzichten te verwerven. Bedrijven kunnen met de datasets aan de slag gaan om nieuwe en vernieuwende toepassingen te ontwikkelen, zoals een semi-intelligente internetzoekmachine die zoekvragen beantwoordt door verschillende open datasets te combineren of een steeds actuele luchtkwaliteitsbarometer.<sup>29</sup>

In december 2010 organiseerde de Vlaams minister van Bestuurszaken de **ViA rondetafel i-vlaanderen** over open overheid en ICT.<sup>30</sup> Centraal stond de vraag naar de wijze waarop de overheid meer open, participatief en transparant kan handelen en hoe ICT hiertoe een bijdrage kan leveren. Deelnemers waren burgers, bedrijven, het middenveld en ambtenaren. Een van de belangrijkste conclusies was dat de deelnemers zeer sterk vragende partij waren om meer overheidsdata open te maken.<sup>31</sup>

De Vlaamse overheid moet een informatiebeleid ontwikkelen dat primordiaal vertrekt vanuit een goede dienstverlening aan burgers en bedrijven. Een klantvriendelijke en duurzame overheid, die streeft naar administratieve vereenvoudiging, zorgt bij uitstek voor een goede informatiehuishouding. Met het **decreet elektronisch bestuurlijk gegevensverkeer (e-government)** vermindert de Vlaamse overheid de administratieve lasten bij burgers en bedrijven. Authentieke, betrouwbare bronnen van overheidsdata worden gecreëerd, ontsloten en gekoppeld met het oog op een geïntegreerde Vlaamse overheidsdienstverlening. Ook de opmaak van een **interbestuurlijke diensten- en productencatalogus**, een gestandaardiseerde en gestructureer-

<sup>28</sup> Zie nota van AGORIA ICT "Toegang tot en hergebruik van publieke overheidsinformatie" (mei 2011) in bijlage

<sup>29</sup> Zie <http://www.wolframalpha.com> of <http://www.overheid.nl/opendata/voorbeelden>

<sup>30</sup> Zie <http://www.vlaandereninactie.be/nlapps/docs/default.asp?fid=337>

<sup>31</sup> Zie <http://ikdoe.vlaandereninactie.be/nieuws/rondetafel-i-vlaanderen-wil-meer-open-data/>

de beschrijving van het aanbod van Vlaamse overheden, is een bouwsteen voor een geïntegreerde overheid

Door maximaal data ter beschikking te stellen wil de Vlaamse overheid haar dienstverlening transparanter en efficiënter maken en bovendien aan burgers en bedrijven bouwstenen aanleveren om nieuwe en vernieuwende producten en diensten te ontwikkelen die vroeger niet mogelijk waren. Dat betekent dat we voor zowel bestaande als toekomstige datasets willen onderzoeken of deze volwaardig open kunnen worden gemaakt.

## **6. Open data bij de Vlaamse overheid**

Op basis van een beknopt literatuuronderzoek<sup>32</sup> en de resultaten van de ViA-rondetafel i-vlaanderen<sup>33</sup> is volgende (niet-exhaustieve) lijst van **knelpunten en randvoorwaarden** samengesteld om binnen de Vlaamse overheid aan de slag te gaan.

- Hoe toegang verschaffen tot zoveel mogelijk (ruwe) datasets en / of beter inzichtelijk maken van al beschikbare overheidsinformatie? (6.1 1, 6 1 6)
- Hoe komen tot een coherente aanpak over de verschillende diensten / bestuurslagen heen? (6.1.1, 6.1.5)
- Hoe een duidelijk zicht krijgen op de beperkingen betreffende privacy, vertrouwelijkheid van gegevens en individuele eigendomsrechten (IP)? (6 1 2)
- Hoe omgaan met de kosten verbonden aan het beschikbaar stellen van open data en invulling geven aan de notie van een billijke vergoeding voor het gebruik van open data? (6.1.2)
- Hoe komen tot een sluitende licentiepolitiek<sup>34</sup>, zowel voor commerciële als niet commerciële doeleinden? (6.1.2)
- Hoe de kwaliteit van open data garanderen, omgaan met foutieve gegevens (of foute interpretatie van gegevens) of misbruik van gegevens? (6 1 4)
- Hoe invulling geven aan de dwingende noodzaak van standaardisatie? (6.1 3)

In wat volgt wordt aan de hand van een aantal krachtlijnen (6 1) en een voorstel van plan van aanpak (zie *bijlage*) verduidelijkt hoe hogervermelde knelpunten en randvoorwaarden worden aangepakt

### **6.1. Strategische krachtlijnen**

#### **6.1.1. Open data wordt de norm binnen de Vlaamse overheid**

De resultaten van de ViA-rondetafel geven aan dat er bij burgers, bedrijven en maatschappelijk middenveld een duidelijke vraag bestaat naar een pact 'open data' waarbij de Vlaamse overheid niet-persoonsgebonden gegevens op een gestructureerde, veilige en vraaggedreven manier zou openstellen voor de samenleving om zo inno-

---

<sup>32</sup> Voor een meer omstandige omschrijving van de risico's en kosten verbonden aan open data wordt verwezen naar het rapport "How to determine the value of open government data" van GARTNER – ID Number G00175161

<sup>33</sup> Zie eindrapport ViA-rondetafel i-vlaanderen (juni 2011) in bijlage

<sup>34</sup> Onder meer Creative Commons biedt als non-profitorganisatie eenvoudige, gestandaardiseerde alternatieven aan voor het beschikbaar stellen van open data, zie <http://creativecommons.org/>

vatie te stimuleren. Open data moet de norm worden, gesloten data kan enkel mits expliciete verantwoording

### **6.1.2. Hergebruik van open data is toegestaan**

Hergebruik van open data is toegestaan, ook voor commerciële doeleinden, gratis of tegen een billijke vergoeding. Open data maakt hierbij gebruik van eenvoudige, gestandaardiseerde licentiemodellen.

Steeds moeten sluitende afspraken gemaakt worden over wat toegelaten is en tegen welke prijs. Open data hoeft dus niet gratis te zijn, wel moet de vergoeding 'billijk' zijn. Hergebruik van open (overheids)data voor commerciële doeleinden moet kunnen.

### **6.1.3. Open data maakt gebruik van open standaarden**

Open data is niet echt open indien geen gebruik wordt gemaakt van open standaarden. Open data maakt gebruik van open formats en open koppelvlakken (API's).

Voor een lijst met voorbeelden van open standaarden gangbaar binnen de Nederlandse overheid wordt verwezen naar het actieprogramma Nederland Open in Verbinding (NOiV)<sup>35</sup> en de lijsten met verplichte dan wel aanbevolen open standaarden in Nederland opgemaakt door het forum standaardisatie<sup>36</sup>.

### **6.1.4. Open data uit authentieke gegevensbronnen waar het kan**

De uitbouw van Vlaamse authentieke gegevensbronnen zal aanleiding geven tot betrouwbare en kwaliteitsvolle overheidsdata. Authentieke bronnen maken de realisatie van open data eenvoudiger.

Gegevens in authentieke bronnen worden beheerd door de instantie bevoegd voor deze bron. Zij voorzien de gegevens van voldoende metadata en kunnen maatregelen nemen om er voor te zorgen dat ook indien de gegevens worden opgesteld geen privacygevoelige of confidentiële gegevens worden vrijgegeven. Gegevens uit authentieke gegevensbronnen zijn kwaliteitsvol, bevatten minder fouten en zijn in mindere mate vatbaar voor misbruik.

### **6.1.5. Open data volgens een integrale benadering**

Het beschikbaar stellen van open data vraagt om een integrale benadering. Ook de lokale overheden in Vlaanderen zijn belangrijke leveranciers van data. Bovendien mag de link met het federale en het Europese niveau niet vergeten worden. Samenwerking over de bestuurslagen heen dringt zich op.

Niettegenstaande de roep om ruime betrokkenheid wordt open data bij voorkeur op projectbasis uitgewerkt en dataset per dataset onderzocht om na te gaan wat juri-

---

<sup>35</sup> Zie <https://noiv.nl/open-standaarden-en-open-source/>

<sup>36</sup> Zie <http://www.open-standaarden.nl/>

disch, technisch en operationeel mogelijk is. Zo kan open data van onderuit groeien en is het nut van open data voor alle betrokkenen meteen duidelijk.

#### **6.1.6. VO-bedrijfsinformatie in een centraal repertorium**

Alle geledingen van de Vlaamse overheid werken mee aan de uitbouw van een centraal repertorium dat generieke gegevens bevat over de Vlaamse overheid als geheel. In eerste instantie wordt hierbij gedacht aan de gegevens verzameld in het kader van het programma VO-bedrijfsinformatie. Datasets uit deze gegevens over de Vlaamse overheid kunnen na een concrete beslissing van de VR als open data ter beschikking worden gesteld aan de hand van een centraal repertorium. Dit repertorium kan op termijn evolueren naar een belangrijke (authentieke) bron van open data beschikbaar voor burgers en bedrijven.

Het Departement Bestuurszaken zal een voorstel uitwerken om dit in de praktijk te organiseren en ter goedkeuring aan de Vlaamse Regering voorleggen.

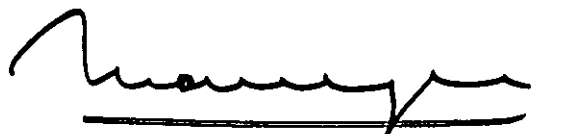
#### **6.2. *Plan van aanpak (in bijlage)***

Een voorstel van plan van aanpak om vetrekkende vanuit hoger vermelde strategische krachtlijnen met open data aan de slag te gaan, is gevoegd in bijlage.

Dit voorstel van plan van aanpak zal verder worden uitgewerkt door het Departement Bestuurszaken met VO-brede betrokkenheid via CAG vooraleer het ter beslissing wordt voorgelegd aan de Vlaamse Regering.

## **7. Voorstel van beslissing**

- De Vlaamse Regering keurt de strategische krachtlijnen met betrekking tot open data goed, zoals opgenomen onder punt 6.1 van deze conceptnota. Zij vormen de basis om bij de Vlaamse overheid met open data aan de slag te gaan.
- De Vlaamse Regering gelast de minister van Bestuurszaken het voorstel van plan van aanpak verder uit te werken en het samen met het advies van het CAG terzake ter beslissing voor te leggen aan de Vlaamse Regering.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Geert Bourgeois', written over a horizontal line.

Geert Bourgeois  
Viceminister-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van  
Bestuurszaken, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Toerisme en Vlaamse Rand